

Viitasaaren kaupunkistrategian hyväksyminen

Kaupunginhallitus 28.9.2026 § 198

Tausta

Viitasaaren kaupunki on pyytänyt tarjoukset kaupunkistrategian päivittämisestä vuosille 2027–2031. Hankinnan kohteena on ollut strategiaproessin fasilitointi sekä strategia-asiakirjan valmistelu tarjouspyynnössä esitetyllä tavalla. Määräaikaan 16.3.2026 klo 15.00 mennessä saapui yhteensä seitsemän (7) tarjousta. Kaikki saadut tarjoukset täyttivät tarjouspyynnössä asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä muut tarjouspyynnön ehdot, ja ne otettiin mukaan vertailuun. Tarjousten valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Arviointikriteerit ja niiden painoarvot olivat työsuunnitelman laatu ja lähestymistapa 40 %, projektitiimin osaaminen ja referenssit 30 % sekä hinta 30 %. Vertailun perusteella korkeimman kokonaispistemäärän, 78,29 pistettä, sai FCG Oy. Hankinnasta on tehty kaupunginjohtajan viranhaltijapäätös ja hankintaan on varauduttu talousarviossa 2026.

Strategiaprosessi

Strategiaproessin aloituspalaveri pidettiin 13.4.2026. Aloituspalaverissa käytiin läpi strategiaproessin eteneminen, sisällölliset tavoitteet, osallistamisen tavat sekä valmistelun alustava aikataulu. Prosessin tavoitteena on laatia Viitasaaren kaupungille uusi, tiivis ja selkeä kaupunkistrategia vuosille 2027–2031. Valmistelussa painottuvat kaupungin toimintaympäristön analyysi, talouden tasapainottamisen näkökulma, vision ja arvojen tarkastelu, strategisten tavoitteiden ja mittareiden määrittely sekä strategian toimeenpanon ja seurannan mallien valmistelu. Strategia on tarkoitus myös visualisoida tiiviiseen ja helposti hahmotettavaan muotoon.

Strategiaprosessi on sisältänyt useita osallistavia vaiheita. Valmistelun aikana toteutetaan asukkaiden strategiatilaisuus, kaksi sidosryhmätilaisuutta, henkilöstön strategiatilaisuus, työyhteisökohtaisia tulevaisuusdialogeja, valtuuston kaksi strategiatyöpajaa, johtoryhmän strategiaretriitti sekä ohjaus- ja lopetuskokoukset. Lisäksi prosessiin sisältyi sähköinen tulevaisuuskysely, jolla osallistetaan asukkaita, henkilöstöä ja sidosryhmiä kaupungin nykytilan ja tulevaisuuden suuntien arviointiin. Prosessin aikana on käyty läpi valtava määrä erilaista materiaalia aina toimintaympäristöanalyyseistä talousanalyysieihin ja EVP-indeksin taustatekijöihin.

Aikataulu

Strategiaprosessi eteni seuraavasti:

- asukkaiden strategiatilaisuus järjestettiin 12.5.2026 (nuotiopiiri)
- sidosryhmätilaisuudet (yrittäjät, järjestöt, yhdistykset) 13.5.2026
- sähköinen tulevaisuuskysely toukokuussa
- henkilöstön strategiatilaisuus ja valtuuston ensimmäinen strategiatyöpaja pidettiin 28.5.2026 Niinilahdessa (mukana myös konserniyhtiöiden hallitukset)
- henkilöstön tulevaisuusdialogit toteutettiin kesän aikana

- ohjauskokous pidettiin 7.8.2026
- valtuuston toinen strategiatyöpaja pidettiin Löytänällä 18.8.2026 (mukana myös konserniyhtiöiden hallitukset)
- johtoryhmän strategiaretriitti pidettiin 11.9.2026
- lopetuskokous pidettiin 21.9.2026. Strategian viimeistely ja visualisointi tehdään syyskuussa, ja tavoitteena on, että strategia käsitellään kaupunginhallituksessa ja hyväksytään valtuustossa 5.10.2026 tai 19.10.2026. Lopullinen visualisoitu versio julkaistaan lokamarraskuussa, hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
- Valtuustoryhmät käsittelevät strategiaa 24.9 omassa iltakoulussaan.

Strategiaprosessi on ollut pitkä ja osallistava. Siinä on huomioitu myös kaupungin toimintaympäristön ja taloudellisen tilanteen muutokset.

Strategian pääsisällöt

Viitasaaren kaupunkistrategia 2027–2030 määrittää kaupungin toiminnan ja kehittämisen keskeiset tavoitteet tulevalle valtuustokaudelle. Strategian visiona vuoteen 2040 on ”Aina vaan parempi periferia”. Vision mukaisesti Viitasaari on houkutteleva, uudistuva ja vahva seutukaupunki, jossa rakennetaan yhdessä kestävää tulevaisuutta, ihmisillä on hyvä arki ja yrityksillä edellytykset menestyä. Vision kiteytyksenä kaupunki kasvaa, liikkuu ja soi.

Strategian perustana ovat kaupungin arvot vastuullisesti, yhdessä ja rohkeasti. Vastuullisuus tarkoittaa reilua, luotettavaa ja läpinäkyvää toimintaa sekä ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää kehittämistä. Yhdessä tekemisessä korostuvat avoimuus, yhteisöllisyys sekä yhteistyö yli organisaatio- ja kuntarajojen. Rohkeus merkitsee ennakkoluulotonta ratkaisujen etsimistä, uusia toimintatapoja, hallittua riskinottoa ja kykyä oppia.

Strategia rakentuu kolmesta päämäärästä: Viitasaari kasvaa, Viitasaari liikkuu ja Viitasaari soi.

Viitasaari kasvaa -päämäärässä painottuvat kaupungin houkuttelevuus asuin- ja kasvuympäristönä, viihtyisän elinympäristön kehittäminen koko kaupungin alueella sekä yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen. Tavoitteena on kehittää Wiilo Yrityspuistoa, toimia vihreän siirtymän mahdollistajana sekä edistää matkailua ja vapaa-ajan asumista kaupungin luontoon, vesistöihin ja sijaintiin tukeutuen. Lisäksi vahvistetaan koulutusmahdollisuuksia, monipaikkaisuutta, hyviä yhteyksiä ja kaupungin saavutettavuutta.

Viitasaari liikkuu -päämäärässä vahvistetaan aktiivista, liikkuvaa ja osallistuvaa viitasaarelaisuutta sekä kaupungin asemaa monipuolisen harrastus- ja kulttuuritoiminnan keskittymänä. Tavoitteena on huolehtia kaikenikäisten asukkaiden hyvinvoinnista ja turvallisesta arjesta sekä uudistaa koko kaupunkikonsernin toimintaa ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Kaupunki tekee samalla aktiivista tulevaisuustyötä eri sidosryhmien kanssa.

Viitasaari soi -päämäärässä korostuvat kaupungin näkyvyys ja erottuva brändi, monipuolisen ja ympärivuotisen kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan edellytykset sekä uteliaisuus, avarakatseisuus ja kansainvälisyys. Viitasaari tavoittelee aktiivista asemaa seutukaupunkina ja houkuttelevana yhteistyökumppanina. Samalla ylläpidetään kaupungin hyvää työnantajamainetta henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia tukemalla.

Strategia kytetään kaupungin vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnitteluun. Strategiaa toteutetaan talousarvion sekä tarvittaessa muiden ohjelmien ja suunnitelmien kautta. Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Strategia päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa, ja strategian toteutumista kuvaavia mittareita voidaan arvioida ja tarkentaa strategiakauden aikana.

Strategian toteutumisen seurantaan on määritelty keskeisiä strategisia mittareita. Näitä ovat Yrittäjien Kuntabarometri, matkailutulotutkimus, koulutusaste, työllisyysaste, HYTE-kerroin, viiden suurimman tapahtuman yhteenlaskettu kävijämäärä sekä konsernitalouden tasapaino. Konsernitalouden tasapainoa tarkastellaan useiden talouden tunnuslukujen, kuten alijäämän, vuosikatteen, suhteellisen velkaantuneisuuden, asukaskohtaisen lainakannan ja tuloveroprosentin muodostamana kokonaisuutena.

Kaupunkistrategia muodostaa näin yhteisen suunnan kaupungin päätöksenteolle, toiminnan kehittämiseksi ja resurssien kohdentamiselle vuosina 2027–2030. Strategian tavoitteena on yhdistää elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistaminen, kestävä kaupunkikonsernin toiminta sekä Viitasaaren aseman ja tunnettavuuden kehittäminen seutukaupunkina.

Strategian visualisoinnin valmistuttua strategiaa tullaan esittelemään eri tilaisuuksissa eri sidosryhmille ja sen tavoitteet huomioidaan jo talousarvion 2027 tavoiteasetannassa. Puheenjohtajiston kehittämispäivä on sovittu marraskuulle, jossa tehdään suunnitelmaehdotus strategian toimeenpanosta strategiakauden aikana. Konserniyhtiöt käynnistävät omien strategioidensa päivitystyön uuden kaupunkistrategian pohjalta.

Oheismateriaali:

- Viitasaaren kaupunkistrategia 2027-2030, luonnosversio 21.9.2026
- Nostoja asukas- ja sidosryhmätilaisuuksista ja kyselyistä 25.5.2026
- Viitasaaren tilanneanalyysi 25.5.2026
- Henkilöstön tulevaisuudendialogit 18.8.2026 - koonti ja yhteenveto
- Nostoja asukas ja sidosryhmien tilaisuuksista ja tulevaisuuskyselyistä, valtuuston strategiatyöpaja 28.5.2026
- Talouden tilanne ja näkymät, valtuuston strategiatyöpaja 28.5.2026

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto:

1. hyväksyy Viitasaaren kaupunkistrategian 2027–2030 liitteen mukaisena; ja
2. päättää, että kaupunkistrategia ohjaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden suunnittelua ja että strategian tavoitteet konkretisoidaan vuosittain talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettaviksi toiminnallisiksi tavoitteiksi.

Kokouksessa täydennettiin kaupunkistrategialuonnosta 24.9.2026 pidetyn valtuustoryhmien kokouksessa tehdyillä ehdotuksilla. Korjattu luonnos toimitetaan kaupunginvaltuuston 5.10.2026 oheismateriaaliksi.

Päätös	Hyväksyttiin.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuustoon 5.10.2026

Kaupunginvaltuusto 5.10.2026
158/00.01.03.00/2026

Oheismateriaali:

- Viitasaaren kaupunkistrategia 2027-2030, luonnosversio 28.9.2026
- Nostoja asukas- ja sidosryhmätilaisuuksista ja kyselyistä 25.5.2026
- Viitasaaren tilanneanalyysi 25.5.2026
- Viitasaaren tiivis EVP-analyysi 2026
- Henkilöstön tulevaisuudendialogit 18.8.2026 - koonti ja yhteenveto
- Nostoja asukas ja sidosryhmien tilaisuuksista ja tulevaisuuskyselystä, valtuuston strategiatyöpaja 28.5.2026
- Talouden tilanne ja näkymät, valtuuston strategiatyöpaja 28.5.2026

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

1. päättää hyväksyä Viitasaaren kaupunkistrategian 2027–2030 liitteen mukaisena; ja
2. päättää, että kaupunkistrategia ohjaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden suunnittelua ja että strategian tavoitteet konkretisoidaan vuosittain talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettaviksi toiminnallisiksi tavoitteiksi.

Päätös

Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	Ote + kaupunkistrategia lautakunnat, Witas Oy, VVA Oy, WYP Oy, palvelualuejohtajat, esihenkilöt, alkuperäinen strategia kaupungin kotisivuille ja arkistoon